

wanym elementem systemu politycznego Unii Europejskiej jest brak rywalizującego systemu partyjnego (s. 525).

Charakteryzując instytucje systemu politycznego wskazuje się m.in. na istotę samorządu terytorialnego. Jest to instytucja dynamiczna pod względem rozszerzania zakresu zadań oraz zmian organizacyjnych. W kształtowaniu życia kulturowego ważną rolę pełnią związki zawodowe. Rzeczywistość tę ilustruje się przestrzenią publiczną Francji.

Nośną kwestią poznawczą jest modernizacja, która jest utożsamiana z nowoczesnością oraz postępem technologicznym i społecznym (s. 110). Dalej wskazuje się na system prawa, który definiuje się na kilka sposobów, a w tym jako zbiór norm prawnych zawartych w aktach normatywnych, który powinien być systemem spójnym wewnątrznie oraz zupełnym: jest to też zbiór gałęzi prawa zarówno z zakresu prawa materialnego, jak i prawa formalnego. W systemie prawa polskiego jest to prawo konstytucyjne, cywilistyczne gałęzie prawa, prawo administracyjne oraz prawo i postępowanie karne (s. 21). Czytelnie prezentuje się w wykładzie referendum – jako narzędzie demokracji bezpośredniej oraz konstytucję w kontekście tożsamości politycznej; obywatelstwo w systemie demokratycznym, istotę wyborów w przestrzeni lokalnej w kontekście mechanizmów referencji elit politycznych, amerykańskiej demokracji w kontekście *sacrum i profanum*, istoty administracji rządowej na szczeblu województwa w Polsce.

Charakteryzując systemy i kampanie wyborcze wskazuje się m.in., że dynamika uczestnictwa wyborczego wydaje się być jednym z ważniejszych i jednocześnie mało poznanych aspektów polskiej demokracji. Obywatele polscy są dość niestabilni, jeśli chodzi o swoje polityczne preferencje i zachowania (s. 262). Wiąże się z tym medializacja polityki. Wskazuje się, że współcześnie na świecie funkcjonuje wiele odmian systemów wyborczych. Istnieje bogactwo rozwiązań instytucjonalnych, które bazują na różnorodnych przesłankach. Wybory i system wyborczy stanowią punkt wyjściowy i oparcie dla całej pionowej struktury demokracji. Stanowią one zasadnicze elementy demokracji przedstawicielskiej. W demokracjach tych istotną kwestią jest wybór odpowiedniego systemu wyborczego, bowiem panuje przekonanie, iż systemy wyborcze stanowią

jądro funkcjonowania systemu politycznego. Systemy wyborcze cechuje przy tym duża różnorodność oraz wariantowość.

Autorzy poszczególnych tekstów są głównie politologami, przedstawicielami niemal wszystkich ośrodków uniwersyteckich Polski.

Lektura zaprezentowanych tekstów w Księdze dedykowanej Profesorowi Andrzejowi Antoszewskiemu pozwala stwierdzić m.in., że: 1. Studia nad współczesnymi systemami politycznymi przykuwają uwagę znaczącej grupy polskich politologów; 2. Profesor Andrzej Antoszewski jest czołowym ich badaczem. Legitymuje się bogatym dorobkiem naukowym z tego zakresu, który stanowi główny nurt jego zainteresowań badawczych. Uczestniczy też bardzo aktywnie w kształceniu specjalistów z tej przestrzeni intelektualnej; 3. W badaniach systemów politycznych ujawnia się łączenie ładu instytucjonalnego, normatywnego z tzw. miękką rzeczywistością życia kulturowo-cywilizacyjnego, m.in. z lekturą, świadomością polityczną, wiedzą o współczesnym świecie; 4. W badaniu systemów politycznych nośna jest zarówno refleksja intelektualna, jak i rozpoznawanie konkretnych instytucji życia kulturowego, postrzeganych w danym czasie i przestrzeni; 5. W poszczególnych opracowaniach przywiązuje się dużą wagę do kwestii definicyjnych (często komparatystycznie w odniesieniu do ustaleń anglosaskich) oraz egzemplifikacji w dowodzeniu stawianych hipotez i pytań badawczych.

Prezentowane książki wzbogacają wiedzę politologiczną. Ujawniają stan badań z zakresu współczesnych systemów politycznych.

Andrzej Chodubski

W kręgu nauki o stosunkach międzynarodowych. Księga dedykowana Profesor Teresie Łoś-Nowak, red. Adriana Dudek, Wydawnictwo Rambler, Warszawa 2015, ss. 584.

Księga dedykowana Profesor Teresie Łoś-Nowak z Uniwersytetu Wrocławskiego obok *stricte* okolicznościowego zaprezentowania zasług i osiągnięć badawczych oraz organizacyjno-dydaktycznych Uczzonej, ujawnia stan badań, istotę i powołanie nauki o stosunkach międzynarodowych. W prezentacji tych problemów, wyodrębniono trzy części: 1. Przestrzeń międzynarodowa: czas,

uczestnicy, procesy; 2. Polityka zagraniczna – obszar teorii i praktyki w stosunkach międzynarodowych; 3. Ład międzynarodowy: normy, instytucje i praktyka.

W charakterystyce naukowej Profesor Teresy Łoś-Nowak podkreśla się, że jest Ona związana z Uniwersytetem Wrocławskim od pierwszego roku studiów na Wydziale Prawa. Od 1968 r. pracuje jako nauczyciel akademicki w Instytucie Nauk Politycznych. W 1975 r. uzyskała stopień naukowy doktora nauk humanistycznych, a w 1990 r. stopień naukowy doktora habilitowanego i 2004 r. tytuł profesora nauk humanistycznych w zakresie nauki o polityce. W 2002 r. powierzono Jej stanowisko profesora zwyczajnego. Wyraźnie zaznaczała swą obecność w rozwoju organizacyjnym uczelni. Przez dwie kadencje była dyrektorem Instytutu Politologii. Utworzyła w jego ramach Zakład Międzynarodowych Stosunków Politycznych; przez dwie kadencje była prorektorem ds. studenckich. Przez wiele lat była członkiem Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego oraz przewodniczącą Senackiej Komisji Organizacji i Rozwoju uczelni.

Zainteresowania badawcze Profesor koncentrują się wokół problemów bezpieczeństwa i ładu międzynarodowego. Istotne Jej ustalenia badawcze dotyczą zagadnień teorii stosunków międzynarodowych oraz polityki zagranicznej państwa i Polski. Nośne poznawczo stały się Jej monografie: *Stanowisko Polski w ONZ w sprawach pokoju i bezpieczeństwa 1945–1955*; *Problem rozbrojenia w polskiej polityce zagranicznej*; *Polskie inicjatywy w sprawie broni nuklearnej 1956–1968*; *Stosunki międzynarodowe. Teoria – systemy – uczestnicy*; *Polityka zagraniczna. Aktorzy – potencjały – strategie*. Podręcznik *Współczesne stosunki międzynarodowe* z 1992 r. był kilkakrotnie uznawany. Znaczące w Jej dorobku są wydawnictwa redakcyjne o charakterze encyklopedycznym, m.in. *Leksykon politologii*, t. 5 *Encyklopedia politologii*; *Encyklopedii Unii Europejskiej*. Wykaz publikacji z lat 1970–2015 zawarto na stronach 24–32 prezentowanej książki.

Teksty adresowane w części pierwszej książki to: 1. Edwarda Halizaka, Obszar badawczy nauki o stosunkach międzynarodowych; 2. Marka Pietrasia, Hiperpoliarchiczność transnarodowej przestrzeni społecznej; 3. Barbary Krauz-Mozer, Teoretyzowanie w nauce o stosunkach międzynarodowych z teorią społeczną w tle; 4. Kazimierza

Dziubka, O niektórych własnościach złożonej struktury przestrzeni międzynarodowej; 5. Romana Bäckera, W obronie zdrowego rozsądku w naukach społecznych – szczególnie przy badaniu stosunków międzynarodowych; 6. Henryka Chałupczaka, Andrzeja Jakubowskiego, Dynamika i fazy przebiegu konfliktów międzynarodowych; 7. Bogusławy Dobek-Ostrowskiej, Konflikt na Ukrainie i referendum na Krymie w mediach amerykańskich (listopad 2013–maj 2014); 8. Janiny Frasz, Obcojęzyczność jako składnik kompetencji komunikacyjnej polskich polityków po 1989 r.; 9. Andrzeja Gałganka, Różnica i międzynarodowość. Pożytki z antropologii i trawologii; 10. Jolanty Bryły, Bezpieczeństwo kosmiczne w polityce Unii Europejskiej; 11. Janusza Ruszkowskiego, Wielopoziomowa specyfika Subregionalnej Współpracy Państw Morza Bałtyckiego; 12. Józefa Tymańskiego, Europeizacja Ukrainy; 13. Sebastiana Wojciechowskiego, Analiza głównych form i rodzajów terrorystycznego zagrożenia jako inspiracja do dalszych badań nad terroryzmem.

W części drugiej dotyczącej polityki zagranicznej zaprezentowano teksty: 1. Arkadiusza Żukowskiego, Bezpieczeństwo w polityce zagranicznej Nowej Afryki Południowej; 2. Andrzeja Antoszewskiego, Konflikty między prezydentem RP a rządem w tle polityki zagranicznej; 3. Stanisława Bielenia, Strategie negocjacji dyplomatycznych; 4. Ludwika Habudy, Merytokratyczna władza, merykratyczne rządy i zarządzanie; 5. Wiesława Hładkiewicza, Myśl polityczna Fryderyka Ratzela. Rekonstrukcja podstawowych kategorii teoretycznych; 6. Beaty Ociepki, Moda na brauning. Marka państwa w teorii i praktyce stosunków międzynarodowych; 7. Rafała Ożarowskiego, Polityka zagraniczna Libanu w obliczu „arabskiej wiosny” na Bliskim Wschodzie; 8. Beaty Surmacz, Europejska Służba Działań Zewnętrznych – nowy model służby dyplomatycznej; 9. Jerzego Juchnowskiego, Rafała Juchnowskiego, O niektórych aspektach państwa w myśli nowolewicowej; 10. Jana Ryszarda Sielezina, Polityka jako podmiot badań i wyznacznik bezpieczeństwa międzynarodowego. Aspekt metodologiczny; 11. Justyny Zajęc, Uwarunkowania międzynarodowe polityki bezpieczeństwa Polski w XXI wieku; 12. Ryszarda Zięby, Kryzys ukraiński w świetle teorii realizmu politycznego; 13. Alicji Stepien-Kuczyńskiej, Gorbaczow: nowe my-

ślenie w polityce zagranicznej ZSRR; 14. Adrian-y Dudek, Parlament a polityka zagraniczna. Między możliwościami a złudzeniami.

W części trzeciej, charakteryzując ład między-narodowy, zamieszczono teksty: 1. Andrzeja Cho-dubskiego, Globalne społeczeństwo obywatelskie a idea państwa światowego; 2. Andrzeja W. Ja-błońskiego, Historyczne rewolucje praw człowie-ka w świecie zachodnim; 3. Mariana Wilka, Wiel-ka strategia małych kroków. Polityka wschodnia Jana Pawła II; 4. Joanny Marszałek-Kawy, Patry-ka Wawrzyńskiego, Członkostwo w organiza-cjach międzynarodowych jako realizacja intere-sów i nowej tożsamości państwa w warunkach tranzycji postautorytarnej; 5. Roberta Wisznio-wskiego, O konwergencji ładu regulacyjnego pań-stwa współczesnego i zarządzania wielopozio-mowego UE; 6. Roberta Alberskiego, Populizm w demokracjach Europy Środkowej i Wschodniej; 7. Elżbiety Stadtmüller, Mikropodstawy ładu mię-dzynarodowego: wartości laureatów pokojowej Nagrody Nobla; 8. Lucyny Szot, Europejskie stan-dardy wolności słowa; 9. Pawła Turczyńskiego, Koniec końca historii: przemiany w otoczeniu UE w latach 2009–2014; 10. Katarzyny Zamor-skiej, Wspólnotowa polityka społeczna; 11. Kon-stantego A. Wojtaszczyka: Unia Europejska: spe-cyficzna organizacja międzynarodowa.

W referacie wprowadzającym o obszarze ba-dawczym nauki o stosunkach między-narodo-wych zauważa się, że jego określenie nie jest wbrew pozorom zadaniem łatwym. Związane z tym wyzwania wynikają po części z braku dys-kusji naukowej na ten temat w Polsce, która kon-centruje się nadmiernie na metateoretycznych aspektach, w których pomija się problem przy-jmowania takich a nie innych założeń antologicz-nych, które są wstępnym, ale najważniejszym kryterium definiowania dyscyplinarności danej dziedziny wiedzy. W naukach humanistycznych i społecznych ma miejsce nakładanie się obszar-ów badań, a granice poszczególnych dyscyplin mają umowny charakter (s. 35). Przypomina się, że w XIX w. pojęcie stosunków między-narodo-wych utożsamiano z prawem międzynarodowym. Ważnym ogniwem w dyskursie o stosunkach mię-dzynarodowych są wydawnictwa encyklopedycz-ne, w których się je odpowiednio systematyzuje i klasyfikuje. Pierwsze z nich wydano w latach 70. XX w. w USA oraz Wielkiej Brytanii. Zwykle mianem nauki o stosunkach międzynarodowych

określa się: a) badania polityki zagranicznej pań-stwa; b) studia regionalne i globalizm; c) instytu-cje międzynarodowe; d) studia bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego; e) ekonomię polityczną stosunków międzynarodowych.

Zauważa się, że zmiany rzeczywistości mię-dzynarodowej powodują też zmianę kategorii je opisujących, np. zaproponowano, aby kategoria „przestrzeń międzynarodowa” zastąpiła katego-rię „środowisko międzynarodowe”; czy też wska-zuje się, że dynamika życia społecznej, a kon-kretnie transgraniczna aktywność podmiotów niepaństwowych sprawia, że przestało być uza-sadniane dotychczasowe jej pojmowanie.

Przekonywująco wykazuje się, że termin „teo-ria społeczna” jest rozumiany jako względnie systematyczna, abstrakcyjna i ogólna refleksja nad działaniem świata społecznego; obejmuje roz-maite aspekty rzeczywistości społecznej, w róż-nych okresach i w różnych społeczeństwach. Współczesna teoria społeczna gromadzi rozległe zainteresowania naturą społecznego, a zarazem jednostkowego wymiaru ludzkiej egzystencji i za-wartą w nim antynomii. Dokonuje przeglądu głównych zagadnień, perspektyw i tematów do-minujących w refleksji nauk humanistycznych i społecznych. Stanowi dzieło zbiorowe różnych dyscyplin społecznych, stworzone w odpowiedzi na wspólnie stawiane zagadnienia i problemy związane z wyjaśnianiem i rozumieniem życia społecznego, zarówno w wymiarze jednostkowej tożsamości po globalizację, rządzenie i politykę światową (s. 71).

Wskazuje się, że w definiowaniu zjawisk i pro-cesów w stosunkach międzynarodowych ujawni-ają się istotne zmiany. Np. w odniesieniu do „konfliktu” odchodzi się od rozumienia konfron-tacyjnego na rzecz ujawniania się sprzeczności interesów występujących między różnymi pod-miotami życia kulturowego, a w tym państwami.

Zauważa się, że we współczesnym życiu poli-tycznym, a w tym o zasięgu międzynarodowym ujawnia się znaczenie medializacji i komunikacji politycznej. Przy tym zmniejsza się znaczenie wiedzy (s. 145). Wskazuje się, że w rozpoznawa-niu stosunków międzynarodowych istotną rolę pełni odnajdywanie istoty międzynarodowości przez postrzeganie różnic w postrzeganiu antro-pologicznym, a w tym trawologicznym (wiedza o innych).

Przypomina się, że w kształtowaniu pozycji mocarstw ważna była rywalizacja ideologiczna. Ona też ujawniła się w podporządkowywaniu w przestrzeni kosmicznej. Ukazano w referacie istotę zjawiska oraz jego formy instytucjonalne. Interesujący aspekt poznawczy wskazano występowaniem organizacji hybrydowych; posłużono się przykładem Subregionalnej Współpracy Państw Morza Bałtyckiego. Charakteryzując przestrzeń międzynarodową czytelnik określił istotę terroryzmu oraz potrzebę pogłębionych badań z tego zakresu.

W prezentacji istoty polityki zagranicznej dostarczono bogatej wiedzy teoretycznej oraz dotyczącej jej urzeczywistniania w świecie, m.in. w Nowej Afryce Południowej (nazwa ta używana jest od 1993 r.). Zauważa się, że bezpieczeństwo nie może być postrzegane w wymiarze wojskowym. Nośne jest ono bowiem w życiu politycznym, społecznym, gospodarczym, ekologicznym.

W wymiarze rozważań teoretycznych zwracają uwagę relacje między instytucjami państwa (prezydent, rząd) w kreśleniu i urzeczywistnianiu polityki zagranicznej. Istotne ogniwo w uprawianiu polityki zagranicznej stanowią negocjacje, a w tym przyjmowane strategie. Podkreśla się, że polityka zagraniczna państwa to przejaw i symbol jego suwerennych decyzji w stosunkach ze światem zewnętrznym (s. 253). Wskazuje się na wagę polityki w kształtowaniu stosunków międzynarodowych. Podkreśla się tezę o zależności między środowiskiem geograficznym, charakterem i tendencjami rozwojowymi państw oraz ich ekspansją polityczną.

Nośny poznawczo jest problem kształtowania marki kraju (*branding*), który ma na celu powodować rozpoznawalność kraju w przestrzeni międzynarodowej. Dostarcza się w referacie uporządkowanej wiedzy o instrumentach i skutkach zjawiska. W przestrzeni bliskowschodniej wciąż dużą uwagę przyciąga polityka Libanu, m.in. ze względu na położenie pomiędzy Izraelem i Syrią, które cechuje złożoność kulturowa, a w tym religijna.

W kontekście różnych odniesień w stosunkach międzynarodowych z dużą starannością zaprezentowano współczesne problemy Ukrainy, bezpieczeństwa Polski XXI w., działalność służb dyplomatycznych, myśli nowolewicowej, istoty polityki (pojmowanej metodologicznie), polityki zagranicznej w b. ZSRR i odgrywanej w niej roli

Michała Gorbaczowa; polityki zagranicznej sytuującej się między możliwościami i złudzeniami. Podkreśla się, że polityka zagraniczna, a w szczególności proces decydowania prowadzący do konceptualizacji jej celów i ich realizacji, jako ze swej natury dynamiczna i wielowymiarowa stanowi szczególne wyzwanie badawcze. Jest bowiem z jednej strony źródłem, z którego rozwój początek biorą idee przyobleczone następnie w działania, natomiast z drugiej, są swoistym rytmem samym w sobie, który rządzi się trudno replikowanymi schematami (s. 413).

Wskazując na kształtowanie się globalnego społeczeństwa obywatelskiego zauważa się, że ponowoczesne państwo *gubi gdzieś* swą eksklusywność terytorialną, zmienia się rozumienie suwerenności, pojawiają się nowe formy instytucjonalizacji stosunków międzynarodowych. Po wszechnie zauważa się, że architekci współczesnego świata dążą do tworzenia globalnego społeczeństwa obywatelskiego (s. 430).

W urzeczywistnianiu wizji i strategii stosunków międzynarodowych wyjątkową nośnością mają prawa człowieka, gwarantowane w konstytucjach demokratycznych państw i prawie międzynarodowym. W referacie wskazuje się je w procesie przemian dziejowych oraz ujawniających się wyzwania cywilizacyjnych.

Nośne w prezentacji zagadnień jest określenie polityki wschodniej Jana Pawła II, ukazanie znaczenia członkostwa w organizacjach międzynarodowych, wskazanie nośności idei konwergencji w przestrzeni zarządzania wielopoziomowego Unii Europejskiej, populizmu w życiu politycznym, na przykładzie Europy Środkowej i Wschodniej, wartości laureatów Pokojowej Nagrody Nobla. Przypomina się, że w 2016 r. minie 115 lat od czasu wręczenia jej po raz pierwszy. Według fundatora Nagrody Alfreda Bernharda Nobla (1833–1896) miała trafić ona do tych osób, których działania służyły budowaniu braterstwa między narodami, likwidacji bądź ograniczeniu stałych armii oraz organizowaniu i promowaniu kongresów pokojowych.

W przestrzeni norm i instytucji międzynarodowych prezentuje się europejskie standardy wolności słowa, myśl amerykańskiego politologa Francisca Fukuyamy (ur. 1952 r.) o „końcu historii”, wspólnotową politykę społeczną oraz funkcjonowanie Unii Europejskiej jako specyficznej organizacji międzynarodowej. Podkreśla się, że

Unia Europejska jest połączeniem demokratycznych państw, które wytyczyły sobie jako główne cele: zabezpieczenie pokoju i wysiłku na rzecz dobrobytu. Unia Europejska bazuje na zasadzie państwa prawa. Ramy działania Unii wynikają z unijnych (wspólnotowych) traktatów (s. 582).

Poszczególne teksty są wykonane starannie pod względem metodycznym. Ujawnia się w nich dbałość w zakresie objaśniania pojęć, eksploracji rzeczywistości kulturowo-cywilizacyjnej oraz egzemplifikacyjnej.

Za najistotniejsze ogniwa poznawcze w prezentowanej książce należy uznać: 1. określenie współczesnego obszaru badawczego nauki o stosunkach międzynarodowych w Polsce; 2. zaprezentowanie zasług badawczych oraz organizacyjno-dydaktycznych Profesor Teresy Łoś-Nowak w dziele budowy subdyscypliny badawczej, jaką są stosunki międzynarodowe; 3. wskazanie wagi badań zarówno teoretycznych, jak i praktycznych z zakresu stosunków międzynarodowych; 4. wskazanie głównych pól zainteresowań badawczych z zakresu stosunków międzynarodowych uprawianych w wielu ośrodkach działalności politologicznej w Polsce; 5. wskazanie tradycyjnych i nowych pól badawczych, sytuujących się w przestrzeni nauki o stosunkach międzynarodowych.

Prezentowana książka powinna stać się ważną lekturą w studium stosunków międzynarodowych.

Andrzej Chodubski

Myśl polityczna w społeczeństwie informacyjnym, red. Ewa Maj, Eleonora Kirwiel, Ewelina Podgajna, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2015, ss. 626.

Współczesny obraz świata określane jest rzeczywistością informacyjną, a w niej społeczeństwo mianem informacyjne. Za główne siły sprawcze jego rozwoju uznaje się szybkie wdrażanie do praktyki kulturowej osiągnięć naukowo-technicznych, przyjmowanie międzynarodowych rozwiązań prawnych oraz edukację zorientowaną na budzenie kierunków przemian kulturowo-cywilizacyjnych. W prezentowanej książce 36 autorów, w 38 tekstach podjęło próbę ukazania dawnych i nowych tendencji w badaniach myśli politycznej, w warunkach głębokich zmian za-

chodzących w społeczeństwie informacyjnym. Poszukuje się odpowiedzi na pytania, jaka jest i czym powinna być myśl polityczna. Wskazuje się w tym względzie na ideały i wzorce, które wpisuje się w kontekst sytuujący, w przestrzeń łączenia teorii z praktyką kulturową. Podkreśla się przy tym, że badaniu myśli politycznej w społeczeństwie informacyjnym towarzyszy poczucie występowania atrofii debaty o pryncypiach i wartościach politycznych, jak i twórczości o charakterze ideotwórczym. Zauważa się, że uznaje się, że powstała postpolityka, która sytuuje się między ideologią i socjotechniką, zastępuje narzędzia komunikowania politycznego, a w tym reklamę polityczną.

W obrazie życia politycznego zauważa się *ucieczkę* od wartości i norm, przewidywalności. Krytycznie zaczyna postrzegać się procedury demokratyczne. W nurcie postmodernistycznej polityki, uzyskują one charakter dezideologiczny

Na uwagę zasługuje twierdzenie, że w społeczeństwie informacyjnym wyraźnie ujawniają w komunikacji politycznej przestrzeń mówiona (słowa) i obrazkowa (ikonografia). W założeniu badawczym *słowo* zajmuje przestrzeń myślową, intelektualną, zaś *obraz* ma wymiar ilustracyjny. Kultura obrazkowa osłabia tradycyjną władzę; zwalcza ona bowiem samodzielność wartościowania, podejmowania decyzji.

Podkreśla się, że współcześnie zwykło się rozumieć kategorię myśli polityczna czterokładnikowo, tj. 1. przez prymat myśli i teorii oraz wartości, które motywują politykę i zachowania polityczne; 2. jako teorię polityczną (teorię instytucji politycznych, takie jak państwo, prawo, reprezentacja i wybory; 3. jako filozofię polityczną, poszukującą „najogólniejszych odpowiedzi na pytania o metodę i teorię w rozumieniu teorii myśli, wartości oraz teorii instytucji politycznych; 4. jako postrzeganie myśli politycznych, z naukami politycznym.

Przypomina się też, że badacz myśli politycznej winien jest koncentrować uwagę wokół takich zagadnień, jak: 1. podmiotowość; 2. dziedziny przedmiotowe poznania; 3. metodologia związana z wyjaśnianiem i rozumieniem sfery ideowej i zawartej w niej aksjologii; 4. statusu epistemologicznego dyscypliny.

Prezentowane studium zostało przygotowane z okazji 30. lecia utworzenia Zakładu Myśli Politycznej na Wydziale Politologii Uniwersytetu